

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

Затверджено
На засіданні кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри

доц. В.С. Корнят

**Силабус з навчальної дисципліни «Соціальна профілактика інтернет-ризиків»,
що викладається в межах ОПП Соціальна педагогіка першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 231 Соціальна робота**

Назва дисципліни	Соціальна профілактика інтернет-ризиків
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського,7,
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота, 231 Соціальна робота
Викладачі	Марчук Алла Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Пиріг Уляна Ярославівна, асистент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Контактна інформація викладачів	ел. пошта: alla.marchuk@lnu.edu.ua marchuk.alla@ukr.net uliana.spivak@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Середа, 15.30 – 16.30 Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи, вул. Туган-Барановського, 7 Онлайн - консультації (платформа Zoom, за посиланням) Для погодження часу додаткової онлайн - консультацій слід надіслати запит на електронну пошту викладача
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/sotsialna-profilaktyka-internet-ryzykiv

Інформація про дисципліну	Навчальна дисципліна «Соціальна профілактика інтернет-ризиків» є нормативною дисципліною зі спеціальності 231 Соціальна робота для Освітньої програми Соціальна педагогіка, яка викладається у 7 семестрі в обсязі <u>3,5</u> кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	<p>Навчальна дисципліна «Соціальна профілактика інтернет-ризиків» призначена для здобувачів першого бакалаврського рівня четвертого року денної та заочної форми навчання. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: феномен безпеки людини в інтернет – просторі. У межах навчальної дисципліни розглядаються: Інтернет як чинник соціалізації людини; можливості та ризики сучасного простору мережі «Інтернет»; загрози мережі «Інтернет» для дітей, підлітків та юнацтва; фактори ризику залежної поведінки в інтернет - просторі; методи і засоби соціальної профілактики інтернет-ризиків, формування стійкості людини до інтернет-ризиків; вітчизняний і зарубіжний досвід вирішення проблеми превенції та інтервенції віктимної поведінки підростаючого покоління у мережі «Інтернет». Розкриваються чинники і механізми прояву віктимної поведінки у мережі «Інтернет»; аналізуються сучасні підходи і принципи психолого-педагогічної профілактики і корекції віктимної поведінки в Інтернеті.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <p>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи безпеки людини в інтернет-просторі.</p> <p>Змістовий модуль 2. Профілактика і корекція віктимної поведінки людини у мережі «Інтернет».</p>
Мега та цілі дисципліни	<p>Метою навчальної дисципліни «Соціальна профілактика інтерне-ризиків» є: формування у майбутніх соціальних працівників систематизованих знань та практичних умінь соціальної профілактика інтернет-ризиків у процесі кіберсоціалізації людини.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поглиблення і розширення знань специфіки соціалізації людини в інтернет-просторі, характеристики людини як жертви кіберсоціалізації та жертви несприятливих умов кіберсоціалізації; - формування знань сутності, механізмів і чинників віктимності і віктимної поведінки у мережі «Інтернет»; - вироблення умінь та навичок виділяти й аналізувати інтернет-ризики, прогнозувати їх деструктивний вплив на розвиток, здоров'я і поведінку особистості; - формування умінь обирати, розробляти та застосовувати ефективні способи і засоби профілактичної та корекційної діяльності, спрямованої на подолання негативних впливів мережі «Інтернет» на особистість; - - сприяння підвищенню загальної, психолого-педагогічної та професійної культури; - - формування і розвиток професійної свідомості майбутнього фахівця.

**Література для вивчення
дисципліни**

Базова:

1. Лісовська Ю.П. Кібербезпека: ризики та заходи: навч. посібник. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. — 272 с.
2. Методичні рекомендації щодо формування безпечної поведінки дітей у соціальних мережах. Авторський кол. Харків. Харківський національний університет внутрішніх справ. 2021.60 с.
3. Підлітки в цифрову епоху: методичні рекомендації для вчителів за проектом New Media Protect: [Навчальний посібник] / Кац Е., Шинкарук А., Штурхецький С.; за заг. ред. С. В. Штурхецького]. — Рівне: О. Зень, 2016. — 180 с.
4. Профілактика деструктивної поведінки підлітків : навчально-методичний посібник. (Т. Журавель & Ю. Удовенко, Ред). Видавництво ФОП Буря О.Д. — Київ, 2022 — 144 с.
5. Черних О.О. Керівництво із соціально-педагогічного супроводу формування безпечної поведінки підлітків в Інтернеті : навчально-методичний посібник / Черних О.О. К.: ТОВ „ЦП „КОМПРИНТ”, 2017. — 104 с.
6. Черних О.О. Онлайн: навч.-метод. посібн. К.: ВАІТЕ, 2020. 108 с.

Допоміжна:

7. Актуальні проблеми психологічної протидії негативним інформаційним впливам на особистість в умовах сучасних викликів: Матеріали методологічного семінару НАПН України 8 квітня 2021 року: Зб. матеріалів // За ред. С.Д. Максименка. Київ: Педагогічна думка, 2021. 555 с.
8. Безпека дітей в Інтернеті: попередження, освіта, взаємодія : збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 07-10 лютого 2022 року / уклад. С.М. Єфіменко; за заг. ред. Г.В.Скрипки. — Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2022. — 36 с.
9. Бурячок В. Інформаційна та кібербезпека: соціотехнічний аспект / В. Бурячок, В. Толубко, В. Хорошко, С. Толюпа; за заг. ред. д-ра техн. наук, проф. В. Б. Толубка. — К.: ДУТ, 2015. — 288 с.
10. Варіативність соціалізації особистості в умовах сучасного інформаційного суспільства : монографія / авт. колектив : Н. М. Токарева, А. В. Шамне, О. О. Халік та ін.; ред. Н. М.Токаревої. Київ : ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2017. 220 с.
11. Діагностика булінгу і кібербулінгу: методичні рекомендації / Любов Антонівна Найдьонова; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. — Вид. 2-ге, доп. — 2020. — 105 с.
12. Кіберсоціалізація. Збірник наукових праць; [ред. Л.А. Найдьонова, Н.Л. Дятел; укладач Ю.С. Чаплінська] / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та

політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. – 135 с.

13. Курбан О.В. Сучасні інформаційні війни в мережевому он-лайн просторі [Текст]: навчальний посібник / О.В.Курбан. – Київ: ВІКНУ, 2016. - 286 с.
14. Марчук А.В. Психологічні аспекти негативного впливу сучасного інформаційного середовища на людину // *Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві* : збірник тез III Всеукраїнської науково-практичної конференції (19 жовтня 2018 року). Львів: ЛьвДУВС, 2018. 448 с. – С.274-279.
15. Нікон Н.О. Вплив мережі Інтернет на суїцидальну поведінку молоді. *Габітус*. Випуск.11. 2020. С. 67-73.
16. Павленко С. Тактика запобігання доведенню неповнолітніх до самогубств через соціальні мережі (інтернет-спільноти): сучасні вітчизняні реалії та зарубіжний досвід. *Підприємництво, господарство і право*. №11. 2018. С. 217-225.
17. Радзівська О. Г. Проблеми захисту прав і безпеки дитини в інформаційній сфері: монографія, за заг. ред. В.Г. Пилипчука. К.: Видавничий дім «АртЕк». 2019. 238 с.
18. Рекомендації щодо онлайн-безпеки для педагогічних працівників. Загальна редакція: А.Касілова. 2020. 34.с.
19. Савченко С. В., Караман, О. Л.. Кіберсоціалізація молоді в умовах інформаційної війни росії проти України: Наукова доповідь на методологічному семінарі НАПН України «Актуальні проблеми психологічної протидії негативним інформаційним впливам на особистість в умовах сучасних викликів» 8 квітня 2021 р. Вісник Національної академії педагогічних наук України, 3(1), 1-5. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-13-4>
20. Ярченко, Ю. В. Інтернет-залежність молоді як соціальна проблема / Ю. В. Ярченко, А. Дрюк // Вісник Приазовського державного технічного університету : зб. наук. праць / ДВНЗ «ПДТУ». – Маріуполь, 2019. – Вип. 3. – С. 75–81.

Інтернет-ресурси:

21. Електронний репозитарій ЛНУ : сайт. URL: <http://dspace.lnulibrary.lviv.ua/>
22. Наукова бібліотека ЛНУ : сайт. URL: <https://lnulibrary.lviv.ua/en/about-us-en/>
23. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
24. Закон України “Про основні засади забезпечення кібербезпеки в Україні” [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19>.
25. Безпека дітей в Інтернеті. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL:

	<p>https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/vihovna-robota-ta-zahist-pravditini/bezpeka-ditej-v-internet</p> <p>26. Міністерство цифрової трансформації України (2020). Національна стратегія захисту дітей в цифровому середовищі на 2021 – 2026 роки. Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1ftag6UGD4n3DFxTZMMyETeL45cFl-SD7p/view</p> <p>27. Кібербулінг – що це та як це зупинити?: Режим доступу до ресурсу: URL:unisef.org/ukra</p> <p>28. <i>After Truth: Disinformation and the Cost of Fake News</i> / Після правди: дезінформація і ціна фейкових новин (документальний фільм, HBO (2020))</p> <p>29. <i>The Perfect Weapon</i> / Ідеальна зброя (документальний фільм, HBO (2020))</p> <p>30. <i>The Social Dilemma</i> / Соціальна дилема (документальний фільм, Netflix (2020))</p> <p>31. <i>The great hack</i> / Великий злам (документальний фільм, Netflix (2019))</p> <p>32. https://www.facebook.com/stopfakeukraine</p> <p>33. Освітні серіали. Режим доступу до ресурсу: https://osvita.diia.gov.ua/courses</p> <p>34. Google Family Link. URL: https://families.google.com/intl/ru_ALL/familylink/#</p> <p>35. Офіційна сторінка Дня безпечного інтернету в Україні у Фейсбуці: https://www.facebook.com/UkraineSID</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p><u>Денна форма навчання:</u> 56 години аудиторних занять. З них: 28 годин - лекцій, 28 годин - практичних занять 49 годин самостійної роботи</p> <p><u>Заочна форма навчання:</u> 24 години аудиторних занять. З них: 10 годин – лекцій, 14 годин – практичних занять 81 година самостійної роботи</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p><i>Інтегральна компетентність</i> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><i>Загальні компетентності:</i> ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі</p>

	<p>знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>Фахові компетентності спеціальності</p> <p>ФК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.</p> <p>ФК 5 Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах.</p> <p>ФК 10 Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.</p> <p>ФК 13 Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.</p> <p>ФК 19 Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.</p> <p>ФК 20 Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.</p> <p>Програмні результати навчання (за освітньою програмою):</p> <p>ПРН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.</p> <p>ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.</p> <p>ПРН11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин; володіти методиками збереження та зміцнення фізичного та психічного здоров'я людини</p> <p>ПРН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.</p> <p>ПРН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.</p>
<p>Ключові слова</p>	<p>Інтернет-простір, кіберсоціалізація, інтернет-ризик, кіберкомунікація, інтернет-залежність, кіберзлочинність, кібербулінг, деструктивний онлайн-контент, соціальні інтернет-мережі, деструктивна онлайн-комунікація, аутодеструктивна онлайн-поведінка, кіберсуїцид, інформаційні війни, віктимність, віктимна поведінка, безпечна поведінка в Інтернеті, стійкість до інтернет-ризиків, превенції та інтервенції</p>

	віктимної поведінки у мережі «Інтернет», профілактика і корекція негативних впливів мережі «Інтернет».
Формат курсу	Очний / заочний
Теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	Іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Вступ до спеціальності», «Основи соціалізації особистості», «Загальна та соціальна педагогіка», «Загальна та вікова психологія», «Соціальна психологія», «Психологія особистості», «Сучасні інформаційні технології у професійній діяльності», «Основи медіа грамотності». «Соціально-педагогічна профілактика девіантної поведінки», «Соціально-педагогічна діяльність у закладах освіти».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція (вступна, інформативна, проблемна, лекція-дискусія та ін.), бесіда, веб-квест, робота в групах, робота в парах, взаємного навчання і контролю, ігрові методи, кейс-метод, мозковий штурм, дискусія, диспут, підготовка і доповнення презентацій, виступів, доповідей, тез, написання есе, рецензування, знаходження і виправлення помилок.
Необхідні обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер, фліпчарт, маркери, доступ до Інтернету.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Передбачено: бонусні бали наприкінці семестру за: активність на лекційних заняттях (участь у короткочасних бесідах, дискусіях, наведення прикладів, доповнення, знаходження і виправлення припущених неточностей і/або помилок): максимальна кількість – 2 бали; додаткові бали за участь у конференціях, конкурсах та олімпіадах, публікації з проблематики навчальної дисципліни.</p> <p>Протягом семестру 50 балів. З них:</p>

	<p>Семінарські/практичні заняття – 30 балів (12 по 2,5 бали) Контрольна робота – 10 балів (2 по 5 балів) Індивідуальне завдання – 10 балів</p> <p>Іспит – 50 балів</p> <p>Академічна доброчесність: Очікуються, що виконані студентами практичні роботи, завдання до семінарський і практичних занять є самостійними роботами студентів, їх власними міркуваннями і висновками, оригінальними дослідженнями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, використання без дозволу інформації з проєктів і робіт інших учасників курсу становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідають усі лекційні та семінарські/практичні заняття. Важливо, щоб студенти інформували викладача про неможливість відвідати заняття та способи й терміни відпрацювання пропущених занять. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених у курсі.</p> <p>Література. Уся література, яку здобувачі освіти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Заохочується активність студентів щодо пошуків і використання літератури та інших джерел інформації, додатково до рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання усіх завдань. При цьому обов'язково враховуються присутність та активність студента під час лекційних, практичних і семінарських занять, виконання студентом самостійної роботи; відсутність пропусків та запізнь на заняття без поважних причин; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; не допускається списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін. Вивчення навчальної дисципліни потребує роботи з інформаційними джерелами, підготовки до лекцій і практичних занять, виконання усіх завдань згідно з навчальним планом. Виконані завдання і роботи студента повинні демонструвати його самостійність, креативність та активність, відсутність ознак повторюваності та плагіату. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та концепції кіберсоціалізації людини. 2. Характеристика кіберпростору як середовища кіберсоціалізації людини. 3. Соціально-психологічні особливості кіберпростору.

4. Складові процесу соціалізації у кіберпросторі.
5. Характеристика інформаційного суспільства.
6. Загальна характеристика Інтернету.
7. Місце Інтернету і суспільстві та вирішенні соціальних проблем.
8. Інтернет як мегафактор соціалізації у сучасному світі.
9. Мотиви використання мережі «Інтернет».
10. Віртуальна компетентність особистості.
11. Приватність і персональні дані в Інтернеті.
12. Вплив інтернет-комунікації на самосвідомість і особливості самопрезентації користувача.
13. Віртуальна особистість: поняття, типологія.
14. Соціальні мережі як основа інтернет-спільноти.
15. Класифікації соціальних мереж. Основні функції соціальних мереж.
16. Можливості соціальних мереж. Характеристика основних соціальних мереж в Інтернеті.
17. Інтернет як чинник соціалізації дітей і молоді.
18. Основні небезпеки у мережі «Інтернет» для дітей і підлітків.
19. Діти і молодь групи інтернет-ризиків (допитливі, бунтарі, гравці, споживачі тощо).
20. Класифікація загроз в Інтернеті.
21. Деструктивний онлайн-контент.
22. Деструктивна онлайн-комунікація.
23. Сексуальне насильство у мережі «Інтернет».
24. Кібершахрайство.
25. Небезпечні квести, ігри та групи у мережі «Інтернет».
26. Кіберрадикації, пов'язані з соціальними мережами.
27. Аутодеструктивна онлайн-поведінка.
28. Загальна характеристика психічних механізмів і мішеней деструктивних впливів у контексті інтернет-простору.
29. Аналіз деструктивних впливів у мережі «Інтернет» на окремі особистісні рівні дітей і підлітків.
30. Цілі впливу, прийоми впливу, психотехніки реалізації впливів на особистісні сфери дітей і підлітків.
31. Форми провокацій у мережі «Інтернет».
32. Тролінг і кібербулінг як різновиди інтернет-загроз і нова форма психологічної агресії та маніпуляції.
33. Цілі деструктивної комунікації в інтернет-просторі.

34. Психолого-педагогічний аналіз тролінгу і кібербулінгу.
35. Поняття і характеристика інтернет-залежності.
36. Причини, критерії, симптоми інтернет-залежності.
37. Специфічні види і форми прояву інтернет-залежності.
38. Сутність і зміст поняття віктимної поведінки у мережі «Інтернет».
39. Фактори, причини і механізми прояву віктимної поведінки у мережі «Інтернет».
40. Психологічні основи профілактики та корекції відхилень поведінки у мережі «Інтернет».
41. Можливості Інтернету як засобу масової інформації. Неправдиві повідомлення або фейки.
42. Інформаційна залежність як ознака сучасного суспільства.
43. Інформаційна (світоглядна) безпека і форми репрезентації деструктивної мовленевої поведінки у інтернет-середовищі.
44. Інформаційна безпека під час війни.
45. Сучасні психотехнології в он-лайн інформаційних війнах.
46. Інформаційний вплив.
47. Пропаганда та її методи.
48. Прийоми інформаційних атак.
49. Мова ненависті онлайн. Кібергігієна.
50. Система інформаційного захисту в соціальних он-лайн мережах в Україні проти російської агресії.
51. Методи і форми віктимологічної профілактики у мережі «Інтернет».
52. Основні стратегії протидії кібербулінгу.
53. Індивідуальна діагностика групи ризику.
54. Діагностика кібербулінгу та індекс кібервразливості.
55. Профілактика кіберсуїциду.
56. Профілактика залучення дітей і підлітків до небезпечних квестів.
57. Профілактика інтернет-залежності.
58. Законодавство щодо безпеки людини в Інтернеті.
59. Компетентності безпечної поведінки дітей і молоді в Інтернеті.
60. Принципи формування безпечної поведінки в Інтернеті.
61. Навчання дітей і підлітків безпечного використання Інтернету.
62. Заходи батьківського контролю дитини у мережі «Інтернет».
63. Цифрова гігієна.
64. Формування навичок ефективного управління персональними даними в Інтернеті.
65. Профілактика залучення дітей і підлітків у небезпечні квести в інтернет-просторі.

	<p>66. Використання інтернет-сайтів, соціальних мереж, квестів та ігор у соціальній профілактиці інтернет-ризиків.</p> <p>67. Методики формування навичок протистояння кіберзагрозам.</p> <p>68. Критичне мислення як основний інструмент профілактики деструктивного впливу інтернет-ризиків.</p> <p>69. Правила та норми поведінки в мережі, кібер-етикет.</p> <p>70. Сучасні підходи і принципи психолого-педагогічної профілактики і корекції віктимної поведінки у мережі «Інтернет».</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК
Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи безпеки людини в інтернет-просторі					
1	<p>Тема 1. Кіберсоціалізація як особливий вид соціалізації людини. Сутність та концепції кіберсоціалізації людини. Характеристика кіберпростору як середовища кіберсоціалізації людини. Соціально-психологічні особливості кіберпростору. Складові процесу соціалізації у кіберпросторі. Характеристика інформаційного суспільства.</p>	<p>Лекція 2 год. Семінарське 2 год.</p>	<p>1, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 18, 19, 21-26, 33-35</p>	<p>1. Робота з термінологічним словником: записати терміни до теми та віднайти і вписати їх тлумачення. 2. Ознайомитись з рекомендованими джерелами, запропонувати їх доповнення щодо визначеної теми. <i>Творчі завдання:</i> 1. Написати есе «Покоління кіберсоціалізації - «Номо Cyberus»». 2. Підготувати доповідь на тему: «Дослідження кіберсоціалізації в працях</p>	<p>1 тиждень</p>

				зарубіжних та українських вчених». 4 години	
2	<p>Тема 2: Основи глобальної комунікації. Інтернет. Загальна характеристика Інтернету. Місце Інтернету і суспільстві та вирішенні соціальних проблем. Інтернет як мегафактор соціалізації у сучасному світі. Мотиви використання мережі «Інтернет». Віртуальна компетентність особистості. Приватність і персональні дані в Інтернеті. Вплив інтернет-комунікації на самосвідомість і особливості самопрезентації користувача. Віртуальна особистість: поняття, типологія. Соціальні мережі як основа інтернет-спільноти. Класифікації соціальних мереж. Основні функції соціальних мереж. Можливості соціальних мереж. Характеристика основних соціальних мереж в Інтернеті.</p>	<p>Лекція 2 год. Семінарське 2 год.</p>	1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 18, 19, 21-26, 30, 33-35	<p>1. Робота з термінологічним словником: записати терміни до теми та віднайти і виписати їх тлумачення. 2. Ознайомитись з рекомендованими джерелами, запропонувати їх доповнення щодо визначеної теми. 3. Виділити і описати ризики використання соціальних мереж. <i>Творчі завдання:</i> 1. Написати рецензію на фільм «Соціальна дилема» 2. Описати основні характеристики підліткових мережових спільнот як агентів соціалізації. 3. Зробити добірку корисних соціальних мереж для дітей і підлітків. 4 години</p>	2 тиждень
3, 4	<p>Тема 3. Вплив Інтернету на дітей і молодь. Інтернет як чинник соціалізації дітей і молоді. Основні небезпеки у мережі «Інтернет» для дітей і підлітків. Діти і молодь групи інтернет-ризиків (допитливі, бунтарі, гравці, споживачі тощо). Класифікація загроз в Інтернеті. Деструктивний</p>	<p>Лекція 4 год. Семінарське 4 год.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 16, 18, 19, 21-26, 27, 30, 33-35	<p>1. Робота з термінологічним словником: записати терміни до теми та віднайти і виписати їх тлумачення. 2. Скласти бібліографію досліджень, присвячених</p>	3,4 тиждень

	онлайн-контент. Деструктивна онлайн-комунікація. Сексуальне насильство у мережі «Інтернет». Кібершахрайство. Небезпечні квести, ігри та групи у мережі «Інтернет». Кіберадикції, пов'язані з соціальними мережами. Аутодеструктивна онлайн-поведінка.			проблемі впливу Інтернету на дітей і молодь.. 3. Навести приклади і схарактеризувати небезпечні квести, ігри і групи у мережі «Інтернет». 4. Схарактеризувати основні групи дітей і молоді інтернет-ризикю. 5. Визначити і схарактеризувати основні загрози в Інтернеті. <i>Творчі завдання:</i> 1. Проілюструвати окремі небезпеки у мережі «Інтернет» для дітей і підлітків конкретними прикладами (на основі життєвих ситуацій, літературних творів, художніх фільмів, ЗМІ). 2. Написати рецензію на фільм «Аферисти із Тіндер». 3. Підготувати доповідь і презентацію на тему: «Ефект Вертера в Інтернеті» 8 годин	
5	Тема 4. Деструктивний вплив мережі «Інтернет» на окремі рівні особистості неповнолітніх. Загальна характеристика психічних механізмів і мішеней деструктивних впливів у контексті інтернет-простору. Аналіз деструктивних впливів у	Лекція 2 год. Семінарське 2год.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 16, 18, 19, 20-26, 27, 30, 33-35	1. Робота з термінологічним словником: записати терміни до теми та віднайти і виписати їх тлумачення. 2. Ознайомитись з	5 тиждень

	мережі «Інтернет» на окремі особистісні рівні дітей і підлітків. Цілі впливу, прийоми впливу, психотехніки реалізації впливів на особистісні сфери дітей і підлітків. Форми провокацій у мережі			<p>рекомендованими джерелами, запропонувати їх доповнення щодо визначеної теми.</p> <p>3. Описати прийоми впливу на особистісні сфери дітей і підлітків у мережі «Інтернет».</p> <p><i>Творчі завдання:</i></p> <p>1. Проілюструвати деструктивний вплив мережі «Інтернет» на окремі рівні особистості неповнолітніх прикладами.</p> <p>2. Продемонструвати форми провокацій у мережі «Інтернет» (відео фрагменти з фільмів, програм тощо).</p> <p>4 години</p>	
6	<p>Тема 5. Тролінг і кібербулінг - комунікативна агресія у мережі «Інтернет».</p> <p>Тролінг і кібербулінг як різновиди інтернет-загроз і нова форма психологічної агресії та маніпуляції. Цілі деструктивної комунікації в інтернет-просторі. Психолого-педагогічний аналіз тролінгу і кібербулінгу.</p>	<p>Лекція 2 год.</p> <p>Семінарське 2 год.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 15, 16, 18, 19, 21-27, 30, 33-35	<p>1. Робота з термінологічним словником: записати терміни до теми та віднайти і виписати їх тлумачення.</p> <p>2. Ознайомитись з рекомендованими джерелами, запропонувати їх доповнення щодо визначеної теми.</p> <p>3. Визначити маркери, за якими можна розпізнати, що дитина постраждала від кібербулінгу.</p> <p>4. Навести приклади</p>	6 тиждень

				<p>тригерів, які приводять у дію процес кібербулінгу.</p> <p><i>Творчі завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати доповідь і презентацію на тему: «Психологічні наслідки кібербулінгу». 2. Провести міні дослідження з проблеми. Представити результати у доповіді і презентації. <p>4 години</p>	
7	<p>Тема 6: Проблема інтернет-адикції.</p> <p>Поняття і характеристика інтернет-залежності. Причини інтернет-залежності. Критерії інтернет-адикції. Симптоми інтернет-залежності. Специфічні види інтернет-залежності. Форми прояву інтернет-залежності.</p>	Лекція 2 год.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 18, 19, 20-26, 30, 33-35	<ol style="list-style-type: none"> 1. Робота з термінологічним словником: записати терміни до теми та віднайти і виписати їх тлумачення. 2. Скласти бібліографію досліджень, присвячених проблемі інтернет-адикції. 3. Виділити спільне і відмінне між інтернет-адикцією та іншими формами поведінкових залежностей. <p><i>Творчі завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати презентацію на тему: «Види і форми прояву інтернет-адикції».. 2. Добрати методики діагностики кіберзалежностей. 3. Провести тестування своєї групи або знайомих за допомогою сервісу гул 	7 тиждень

				форми. Обробити, узагальнити та інтерпретувати отримані результати. 4 години	
7	Контрольно-узагальнююче заняття	Практичне 2 год.	21-26	Контрольна робота. Узагальнення вивченого матеріалу. Підведення підсумків. Рефлексія щодо змістового модулю 1.	7 тиждень
Змістовий модуль 2. Профілактика і корекція віктимної поведінки людини у мережі «Інтернет»					
8	Тема 7. Концептуальні основи профілактики і корекції акції віктимної поведінки у мережі «Інтернет». Віктимність і віктимна поведінка як соціально-педагогічна проблема. Сутність і зміст поняття віктимної поведінки у мережі «Інтернет». Фактори, причини і механізми прояву віктимної поведінки у мережі «Інтернет». Психологічні основи профілактики та корекції відхилень поведінки у мережі «Інтернет».	Лекція 2 год. Семінарське 2 год.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 21-27, 30, 33- 35	1. Робота з термінологічним словником: записати терміни до теми та віднайти і виписати їх тлумачення. 2. Ознайомитись з рекомендованими джерелами, запропонувати їх доповнення щодо визначеної теми. 3. Визначити і схарактеризувати фактори віктимної поведінки в Інтернеті. 4. Розкрити психологічні засади профілактики відхилень поведінки у мережі «Інтернет». <i>Творчі завдання:</i> 1. Провести міні дослідження з проблеми.	8 тиждень

				Проаналізувати отримані результати. Зробити презентацію отриманих результатів і висновків. 4 години	
9	<p>Тема 8. Інформаційні загрози у мережі «Інтернет», способи їх запобігання.</p> <p>Можливості Інтернету як засобу масової інформації. Неправдиві повідомлення або фейки. Інформаційна залежність як ознака сучасного суспільства. Інформаційна (світоглядна) безпека і форми репрезентації деструктивної мовленевої поведінки у інтернет-середовищі. Інформаційна безпека під час війни. Сучасні психотехнології в он-лайн інформаційних війнах. Інформаційний вплив. Пропаганда та її методи. Прийоми інформаційних атак. Мова ненависті онлайн. Система інформаційного захисту в соціальних он-лайн мережах в Україні проти російської агресії. Кібергігієна.</p>	<p>Лекція 2 год.</p> <p>Практичне 2 год.</p>	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 13, 14, 17, 19, 21-26, 28, 29, 31, 33-35	<p>1. Робота з термінологічним словником: записати терміни до теми та віднайти і виписати їх тлумачення.</p> <p>2. Скласти бібліографію досліджень, присвячених проблемі психології сприйняття інформації в Інтернеті.</p> <p>3. Пояснити, як відрізнити правдиву інформацію від неправдивої і шейків.</p> <p>4. Розробити алгоритм перевірки інформації на правдивість.</p> <p><i>Творчі завдання:</i></p> <p>1. Підготувати доповідь і презентацію на тему: «Чому кібергігієна це актуально?»</p> <p>2. Розробити правила інформаційної гігієни на цифровому фронті під час війни.</p> <p>3. Розробити пам'ятку «Як налаштувати приватність дитини у соціальних мережах та месенджерах».</p> <p>4 години</p>	9 тиждень

10, 11	<p>Тема 9. Профілактика віктимної і деструктивної поведінки дітей і молоді у мережі «Інтернет». Методи і форми віктимологічної профілактики у мережі «Інтернет».</p> <p>Профілактика і діагностика кібербулінгу. Основні стратегії протидії кібербулінгу. Індивідуальна діагностика групи ризику. Діагностика кібербулінгу та індекс кібервразливості. Самодіагностика готовності протистояти кібербулінгу.</p> <p>Профілактика кіберсуїциду. Профілактика залучення дітей і підлітків до небезпечних квестів.</p> <p>Профілактика інтернет-залежності. Побудова профілактичних і реабілітаційних заходів при комп'ютерній залежності.</p> <p>Вітчизняний і зарубіжний досвід вирішення проблеми превенції та інтервенції віктимної поведінки дітей і молоді у мережі «Інтернет».</p>	<p>Лекція 4 год.</p> <p>Семінарське 2 год.</p> <p>Практичне 2 год.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 16, 18, 19, 21-26, 27, 30, 33-35	<ol style="list-style-type: none"> 1. Робота з термінологічним словником: записати терміни до теми та віднайти і вписати їх тлумачення. 2. Скласти бібліографію досліджень, присвячених проблемі. 3. Розробити план заходів з превенції інтернет-залежності. 4. Підготувати пам'ятку для підлітків «Безпечна поведінка в Інтернеті». 5. Провести самодіагностику готовності протистояти кібербулінгу. 6. Представити вітчизняний досвід профілактики віктимної і деструктивної поведінки дітей і молоді у мережі «Інтернет». 7. Представити зарубіжний досвід профілактики віктимної і деструктивної поведінки дітей і молоді у мережі «Інтернет» (на прикладі конкретної країни/н). <p><i>Творчі завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити рекомендації щодо зниження залежності від Інтернету. 2. Підготувати доповідь і презентацію на тему: 	10, 11 тиждень
--------	---	--	--	--	----------------

				«Антисуїцидальний Інтернет». 8 годин	
12, 13, 14	<p>Тема 10. Створення умов для безпечного користування Інтернетом дітьми і підлітками. Законодавство щодо безпеки людини. Правила кібербезпеки. Компетентності безпечної поведінки дітей і молоді в Інтернеті. Принципи формування безпечної поведінки в Інтернеті. Навчання дітей і підлітків безпечного використання Інтернету. Заходи батьківського контролю дитини у мережі «Інтернет». Цифрова гігієна. Формування навичок ефективного управління персональними даними в інтернеті.</p> <p>Профілактика залучення дітей і підлітків у небезпечні квести в інтернет-просторі. Використання інтернет-сайтів, соціальних мереж, квестів та ігор у соціальній профілактиці інтернет-ризиків. Методики формування навичок протистояння кіберзагрозам. Критичне мислення як основний інструмент профілактики деструктивного впливу інтернет-ризиків. Правила та норми поведінки в мережі, кібер-етикет.</p> <p>Зарубіжний досвід соціальної профілактики інтернет-ризиків. Сучасні підходи і принципи психолого-педагогічної профілактики і корекції віктимної поведінки у мережі «Інтернет».</p>	Лекція 6 год. Практичне 4 год.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 16, 18, 19, 21-26, 27, 30, 33-35	<p>1. Робота з термінологічним словником: записати терміни до теми та віднайти і виписати їх тлумачення.</p> <p>2. Скласти бібліографію досліджень, присвячених проблемі безпеки дітей і молоді в мережі «Інтернет».</p> <p>3. Виділити індикатори сумнівного повідомлення у кіберкомунікації в соціальних інтернет-мережах.</p> <p>4. Ознайомитись з Національною онлайн-платформою для розвитку цифрової грамотності «Дія. Цифрова освіта» й проаналізувати її роль у створенні умов для безпечного користування Інтернетом дітьми, підлітками і молоддю.</p> <p>5. Представити й схарактеризувати методики формування навичок протистояння кіберзагрозам.</p> <p>6. Розробити презентацію: «Золоті правила етикету».</p> <p>7. Розробити й</p>	12, 13, 14 тиждень

				<p>обґрунтувати правила спілкування у соцмережах. Розробити презентацію: Емодзі у мережевому спілкування» »</p> <p><i>Творчі завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати доповідь і презентацію на тему «Соціальна профілактика інтернет-ризиків». 2. Зробити добірку онлайн-ігор для розвитку пам'яті, уваги, мислення тощо. 3. Запропонувати систему роботи щодо профілактики залучення дітей і підлітків до небезпечних груп і квестів у мережі «Інтернет».. 4. Розробити тренінгове заняття з профілактики інтернет-ризиків (тему і категорію учасників обрати самостійно). 5. Розробити захід для роботи з батьками з проблеми безпеки дітей у мережі «Інтернет». <p>12 годин</p>	
14	Підсумково-узагальнююче заняття.	Практичне 2 год.	21-26		14 тиждень